

TRADICIONÀRIUS. 30 EDICIONS FITA RERE FITA

Josep Vicent Frechina

Corria l'any 1988. L'Ateneu Artesà de Gràcia organitzava el Primer Cicle de Música Tradicional i Popular Tradicionàrius on havien estat cridats a participar "32 músics joves que viuen la música tradicional des del present", segons s'explicava al programa de mà. Allí mateix, Jordi Fàbregas, exposava els propòsits d'aquesta nova iniciativa: "Si s'aconsegueix de fer un pas endavant en la nostra música popular, ja haurem aconseguit una part dels nostres objectius. L'altra part seria la d'assolir una periodicitat en aquests cicles...".

Avui, tres dècades després, Fàbregas segueix al front d'un cicle convertit en referència cultural ineludible i amb aquells objectius fundacionals plenament aconseguits. Esborrona pensar l'abundor de fruits que han arribat a donar les llavors primigènies: les músiques procedents o inspirades en la tradició oral acaparen ara un espai significatiu de l'escena musical contemporània i han permeabilitzat molts dels altres estils fins esdevenir una important eina de creativitat.

I si ateníem a les xifres, el diagnòstic resulta també bastant palmari. El nombre de músics convocats per la XXX edició del Tradicionàrius vorejarà fàcilment els cinc-cents, amb més d'un centenar de propostes que, excepcionalment, es programaran distribuïdes al llarg dels primers sis mesos de l'any tot desbordant l'habitual duració trimestral del festival per allargar-lo fins a la nit de Sant Joan.

Amb la meritòria efemèride com a esperó, el Tradicionàrius presenta el seu cartell més ambiciós, divers i complet dels darrers temps. Un cartell que sembla confegit amb la voluntat de mirar endarrere i endavant amb idèntica manca de complexos: de fer-ne balanç i prospectiva de futur.

Així, per a la inauguració del dia 13 de gener, el festival reunirà tots els músics que participaren a la primera edició i l'incombustible **Jaume Arnella** estrenarà un romanço per commemorar l'aniversari. Fet i fet, no serà aquesta l'única fita recordada durant el cicle: **Maria del Mar Bonet** celebrarà els cinquanta anys de trajectòria amb un concert dedicat al disc *Cavall de Foc*; cinquanta n'acompleix també el **Grup de Folk**, que ho festejarà amb l'edició d'un llibre signat per Ferran Riera; **Rosa Zaragoza** en celebrarà trenta amb un concert antològic; i la Festa dels Foguerons —un transplantament de la festa de Sant Antoni des de Sa Pobla al barri de Gràcia

de Barcelona— acomplirà 25 anys amb una festassa on hi haurà representació mallorquina (**Al Mayurqa, Marjal en Festa**) i menorquina (**Maria Jesús Martí** i **Es Bastió de s'Illa**). Altres històrics que deixaran la seua petja al cycle seran els aragonesos **La Ronda de Boltaña**; la carismàtica banda castellana **Nuevo Mester de Juglaría**; el mestre de la tenora **Jordi Molina** que estrenarà un nou treball; el sempre inquiet **Eliseo Parra**; els incansables capitosts del folk pirinenc **El Pont d'Arcalís** juntament amb la jove fornada de l'**Orquestrina Trama**; l'eivissenc antic membre d'Uc **Isidor Marí** que actuarà amb els **Projecte Mut**; o **Els Solistes de la Costa** que retornen als escenaris per a protagonitzar una de les sis nits de ball folk que proposa el cycle juntament a formacions com els sempre inspirats **Fetén Fetén**, el duet d'acordions **21 BOuTONS**, que enregistrarà un nou CD en directe, els occitans **Coriandre** o els bretons **Spontus** amb **Manu Sabaté**. La música valenciana també tindrà la seua representació amb els **Urbàlia Rurana** presentant el seu llargament esperat nou disc, **Josep Aparicio "Apa"** i la presentació del seu nou treball *Flamencianes* i el grup integrat per dones **Sis veus per al poeta** amb l'espectacle *Homenatge musical a Vicent Andrés Estellés*.

Entre els noms emergents que aprofitaran l'altaveu del cycle per donar a conèixer les seues propostes, destaquen l'ambiciós espectacle sonor *360º* que arriba de la mà del grup **Riu**; l'agosarada reformulació del cançoner popular mallorquí, des de paràmetres pròxims al *free jazz*, que fa **Joana Gomila**; la nova veu de la cançó aranesa **Alidé Sans**; la **Rufaca Folk Jazz Orquestra**, darrer projecte de **Sergi Vergés**; o el combo gralla-acordió de **Criatures**, guanyadors de la darrera edició del concurs Sons.

Un dels principals atractius del Tradicionàrius és la seua capacitat dinamitzadora de noves propostes, com les que poden sorgir del punt de trobada Les Vespres del dimecres que coordina **Marcel Casellas** o dels duets de La Taverna del C.A.T.; les nits de "carta blanca" atorgades a **Aleix Tobias** i **Xavier Batllés** amb **Morena**; el "ball minifolk" on un músic actual interpreta el repertori d'un músic tradicional escollit *ad hoc*; o les passejades de músics pels mercats de la Vila de cycle Folk als Mercats.

Finalment, un altre dels plats forts que trobarem és el de les col·laboracions especials: per exemple la d'**Els Francolins** amb la **Cobla Sant Jordi** materialitzada en un nou CD; l'aliança de **Coetus** i **Carles Dénia**; de **Quico el Cèlio**, **el Noi** i **el Mut de Ferreries** amb la **Banda Lira Ampostina**; de **Mesclat** i la **Cobla Catalana dels Sons Essencials** que s'encarregaran de l'espectacle de cloenda; o de dos noms de la cançó europea que sempre cal escriure amb majúscules: **Martin Carthy** i **Ruper Ordorika**.

A més de tot això, el Tradicionàrius estendrà també els seus tentacles per tot el territori amb les cites aliades del Garrotxinàrius d'Olot, la Violinada d'Argelaguer, el Rubrifolkum de Sant Boi de Llobregat, el Folkestoltes de Celrà, el Xàbia Folk i el Cant al Ras de Massalfassar: un magnífic exemple del model de taca d'oli amb què, des de la seua creació ara fa trenta anys, aquest indispensable festival va assolint, ben bé silenciosament, fita rere fita. Que siga per molts anys més.